

ادامه از صفحه قبل

• ضرورت تولید محتوای جذاب بومی در فضای مجازی

نکته دیگر بحث تولید محتوای لازم است؛ مانند محتوای خبری، اعتقادی، هنری، اطلاعات و معلومات عمومی، سرگرمی و... مردم نیاز به سرگرمی دارند و وقتی با سرگرمی بومی تغذیه نشوند، به سمت سرگرمی‌های خارجی حرکت می‌کنند. مردم به مسائلی مانند مستند و طنز علاقه دارند. وقتی شما می‌توانید، یک مستند خوب و عامه‌پسند مانند کارهایی که در باب حیات وحش ایران انجام شد، تولید کنید، مخاطب با سبدهای مختلف سلیقه‌ای با آن ارتباط برقرار خواهد کرد.

• نیاز به هیأت‌های اندیشه‌ورز در جنگ نرم

از دیگر نکاتی که مقام معظم رهبری مورد تأکید قرار دادند، این بود که ما نیاز داریم، هیأت‌های اندیشه‌ورزی در جنگ نرم داشته باشیم که در این جنگ ترکیبی برنامه‌ریزی کنند؛ همان‌طور که در جنگ سخت نیز، قرارگاه-هایی داریم، به قرارگاه‌های جنگ نرم نیز نیاز داریم که برنامه‌های دشمن را پیش‌بینی کرده و در موقع لزوم حالت تدافعی و تهاجمی داشته باشند. ما در جنگ نرم به‌طور معمول مشغول دفاع هستیم. دشمن در ما‌جرای آشوب‌ها برنامه‌ریزی کرده و با نقشه حرکت می‌کند؛ به‌طوری‌که با اعتراضات آرام شروع می‌کند و بعد کار را به خشونت می‌کشد و بعد از آن، وارد تشویق به اعتصاب می‌شود. ما هم ناظر اقدامات دشمن هستیم؛ درحالی‌که جبهه انقلاب باید ابتکار عمل را به دست بگیرد و این کار، نیاز به یک هیأت اندیشه‌ورز دارد.

مقام معظم رهبری در سوم آذر ۱۳۹۵ در هفته بسیج و در دیدار با بسیجیان فرمودند:

«ما هیأت‌های اندیشه‌ورز لازم داریم. کجا؟ در دو نقطه: یکی در رأس، یکی در لایه‌ها. لایه‌های گوناگون بسیج فراوان است. همین که حالا این بچه‌ها اینجا می‌گویند، ما شوق داریم و ما را بغرستید و چرا نمی‌فرستید، همان جنگ سخت است؛ از جنگ سخت که احتیاج دارد، به هیأت اندیشه‌ورز برای ترسیم و تعیین حدود این کار که چه کسی برود، کی برود، چه جوری برود؛ تا جنگ نرم که یک عرصه بسیار وسیعی است و روزه‌روز هم با گسترش این فضای مجازی، دارد گسترده‌تر می‌شود و خیلی هم خطرناک‌تر از جنگ سخت است –یعنی در جنگ سخت، جسم‌ها به خاک و خون کشیده می‌شوند؛ [ولی] روح‌ها پروز می‌کنند و می‌روند به بهشت؛ [اما] در جنگ نرم، اگر خدای نکرده دشمن غلبه بکند، جسم‌ها پرواز می‌شوند و سالم می‌مانند؛ [ولی] روح‌ها می‌روند به قعر جهنم؛ فرقی این است؛ لذا این خیلی خطرناک‌تر است –هیئت اندیشه‌ورز لازم دارد؛ تا سازندگی که بسیج یک‌جاهایی مشغول سازندگی است؛ تا تقسیم مأموریت‌های جغرافیایی–همین‌که آمایش سرزمینی می‌گویند؛ در یک نقطه‌ای از کشور بسیج می‌تواند یک کاری را انجام بدهد که در نقطه دیگری با نم‌یتواند انجام بدهد آن کار را، یا لازم نیست انجام بدهد– این باید با هوشیاری صورت بگیرد که هیئت اندیشه‌ورز لازم دارد. تمام این لایه‌های مختلف و لایه‌های گوناگون دیگر، هرکدام هیأت‌های اندیشه‌ورز لازم دارد.»

ما در جنگ نرم که عرصه بسیار وسیعی است و با گسترش فضای مجازی روز به روز گسترده‌تر شده و از جنگ سخت بسیار خطرناک‌تر است، نیاز به تشکیل هیأت‌های اندیشه‌ورز داریم و نیاز داریم، تقسیم کار بشود و مسیر کار را دنبال کنیم.

• استفاده از فضای مجازی به نفع نشر معارف اسلام و انقلاب

رهبر انقلاب نسبت به بحث محتوا، مسأله استفاده از فضای مجازی به نفع نشر معارف اسلام و انقلاب را مطرح کردند. برخی افراد پخش زنده را منتشر می‌کنند که ۵۰ هزار بازدیدکننده دارد. گفت‌وگوهایی که در کلاب‌هاوس در ایام انتخابات برگزار می‌شد، با ظرفیت هر اتاق ۸ هزار نفر بود و گاهی چند اتاق پر می‌شد. خاطرم هست، یکی از جلسات، از ساعت ۱۰ شب آغاز شد و به‌استثناء بازه نماز صبح تا طلوع آفتاب، صحبت‌ها ادامه داشت. در چنین فضایی اگر حضور نداشته باشیم، دیگران جای ما را پر خواهند کرد. گاهی در این فضاها گروه‌های دعوت به گناه شکل می‌گیرد و یا گروه‌هایی که تصوف یا عرفان‌های نوظهور را ترویج می‌کردند. ما می‌توانیم در این فضاها حضور مؤثر داشته باشیم. مقام معظم رهبری می‌فرمایند: روش‌های سنتی ما، مزیت رقابتی ماست؛ چراکه دشمن تنها در فضای مجازی فعالیت می‌کند و دسترسی آن چنانی به فضای حقیقی ندارد و این نقطه قوت ماست. مقام معظم رهبری تأکید دارند که ما نباید همه حواس خودمان را متمرکز بر فضای مجازی کنیم و باید در فضای حقیقی نیز، حضور فعال داشته باشیم.

• ضرورت رصد شبهات در فضای روشنفکری

به‌طور معمول شبهات ابتدا در فضای روشن‌فکری ایجاد می‌شود و بعد از آنکه در ادبیات روشن‌فکری عرفی شد، وارد فضای عمومی می‌شود. مقام معظم رهبری، در دیدار با استادی حوزه در مدرسه

در خصوص آشوب‌ها همه متفکران متفق‌القول هستند که فضای مجازی از جمله مهمات آشوب‌ها بوده است و اگر در این فضا حضور جدی‌تری داشتیم، شرایط به‌گونه دیگری بود. از سال گذشته که مقام معظم رهبری بحث جهاد تبیین را مطرح کردند، میزان آتش تپیه جبهه انقلاب در فضای مجازی به‌شدت افزایش پیدا کرد و احساس می‌کنیم که ایشان از یک سال قبل، بر اساس اطلاعاتی که به ایشان داده شده بود، می‌دانستند که در آینده نزدیک کشور به عنصر جهاد تبیین نیاز خواهد داشت. ایشان در پیامشان فرمودند: «فضای مجازی با همه مضراتی که دارد، می‌تواند مفید باشد». در این یک سال بچه‌های حزب‌اللهی در زمینه‌های دفاع از دست‌آوردهای انقلاب، تقابل با پهلوی، بزرگ غرب، ظرفیت‌های انقلاب برای امیدآفرینی و دیگر بحث‌ها وارد شدند. افرادی به‌دلیل کثرت مشاغل حقیق، وارد فضای مجازی نمی‌شدند؛ اما به‌دلیل امثال امر مقام معظم رهبری، قسمتی از وقت خودشان را به فضای مجازی اختصاص دادند.

همین فضاست. در آن ایام برخی از دوستان به بنده پیام می‌دادند و ابراز نگرانی زیادی می‌کردند که به آن‌ها گفتیم: برای یک هفته اینستاگرام را ببندید و وارد فضای حقیقی بشوید. خواهید دید که این احساس شما از بین خواهد رفت. بسیاری از افراد که در اینستاگرام یا یوتیوبر فعالیت می‌کنند و با آن فضاها مأنوس هستند، گمان می‌کنند، تمام جامعه این‌طور هستند؛ درحالی‌که اگر وارد خیابان و عرصه عمومی بشوند، خواهند دید که فضای حقیقی به‌گونه دیگری است. امنیت روانی هم جزء جنبه‌های رفاه عمومی است و مقام معظم رهبری نیز، راجع به آن بسیار دغدغه دارند.

● **تأمین امنیت روانی، حق اساسی مردم**
یکی از جنبه‌های رفاه جامعه، امنیت اخلاقی است. مقام معظم رهبری در تاریخ هفتم تیر سال ۱۴۰۱، در دیدار با مسئولین قوه قضائیه به این مسأله اشاره کردند و فرمودند:

«یکی از حقوق عامّه که گفتیم اشاره می‌کنم، این است؛ یکی از حقوق عمومی مردم، همین است که امنیت روانی داشته باشند. امنیت روانی یعنی چه؟ یعنی هر روز یک شایعه‌ای، یک دروغی، یک حرف هراس‌افکننده‌ای در ذهن‌ها پیش نشود.

حالا تا دیروز فقط روزنامه‌ها بودند که این کارها را می‌کردند، حالا فضای مجازی هم اضافه شده. هر چند وقت یا چند روز یک بار، گاهی چند ساعت یک بار یک شایعه‌ای، یک دروغی، یک حرفی را یک آدم مشخصی یا نامشخصی در فضای مجازی منتشر می‌کند، مردم را نگران می‌کند، ذهن مردم را خراب می‌کند. یک دروغی را مطرح می‌کند، شایع می‌کند، خب، این امنیت به هر سؤالی، پاسخ آن در اینترنت باگگذاری می‌شود و یا اسلام‌کوئیست یا مرکز ملی پاسخ به شبهات و... بسیار فعال می‌باشند. حتی برای شبهات تخصصی نیز، تالارهای گفت‌وگویی در برخی از مراکز وجود دارد که به‌صورت جمعی راجع به شبهه نظر می‌دهند و اساتید آنها را جمع‌بندی می‌کنند؛ بنابراین نگرانی زیادی در بحث پاسخ به شبهات وجود ندارد. گاهی شبهاتی برای بنده از طرف دوستان و خانواده ارسال می‌شود که به‌طور معمول، لینک‌هایی را برای آنها می‌فرستم؛ چراکه پاسخ به شبهات در فضای مجازی

نمی‌شود. همچنین قسمتی از آشوب‌های اخیر، حاصل رها شدن جوانان ما در فضای مجازی در دو سال کرونا بود. مشاوران نظر می‌دادند که لزومی ندارد، نوجوانان تا قبل از ۱۵ سالگی حتی برای تماس هم، تلفن همراه داشته باشند؛ بلکه نوجوان باید سر وقت از منزل خارج بشود و سر وقت به خانه برگردد. حالا مجبور هستیم، یک غول هزار سر را در اختیار فرزندان مان قرار بدهیم. تعداد خانواده‌هایی که روی کار فرزندانشان با تلفن همراه نظارت داشته باشند، کم بودند. در این بخش حتی طلاب و دانشجویان و اساتید ما ضربه خوردند. الآن هم، گرفتن این وسایل از بچه‌ها کار سختی شده است؛ اما افرادی که دغدغه دارند، این کار را انجام داده‌اند.

غربی‌ها هم در این مسأله به این نتیجه رسیده‌اند که نرم‌افزارها باید بر اساس سن و هویت فرد در دسترس او قرار بگیرد؛ لذا بسیاری از مسائل برای هر کاربری نمایش داده نمی‌شود و همچنین بر مسأله استفاده کاربر از اینترنت کنترل دارند و نسبت به کودکان این حساسیت بیشتر است و والدین اطلاع می‌دهند؛ یعنی ما گاهی فضا را از غربی‌ها هم بازتر گذاشته‌ایم.

• نقش بازی‌ها فضایی مجازی

ازجمله مسائلی که در فضای مجازی تعریف می‌شود و به‌طورمعمول مغفول است و مقام معظم رهبری هم، روی آن تأکید دارند،

بحث بازی در فضای مجازی است. امروزه میلیون‌ها بازی آنلاین و آفلاین در فضای مجازی وجود دارد. برخی از این بازی‌ها در بستر ویندوز و برخی در بستر نرم‌افزارهای موبایل است. بسیاری از این بازی‌ها تأثیرات تربیتی بیشتری نسبت به فیلم دارند. یکی از تأکیدات مقام معظم رهبری این است که برای بچه‌ها شمشیر و اسلحه خرید نکنید؛ چراکه روحیه آن‌ها خشن می‌شود. البته باید توجه داشت که روحیه جهادی با قساوت تفاوت دارد؛ چراکه افراد با روحیه جهادی، تنها در شرایط اضطرار می‌جنگند؛ اما در این بازی‌ها می‌بینید که شخصیت یک تک‌تیرانداز است و زوم می‌کند روی صورت فردی دیگر و او را می‌کشد و کشتن یک انسان در حد زدن یک کلید است. اینکه در آشوب‌های اخیر می‌بینیم که برخی نوجوانان این‌طور روی سر بسیجی‌ها می‌ریزند و آن‌ها را به شهادت می‌رسانند و بدون هیچ تجربه قبلی است، ناشی از قساوتی است که برای این ایجاد شده است. همچنین برخی از این بازی‌ها، برای کودکان ایجاد اضطراب می‌کنند. همچنین برخی دیگر می‌توانند بستری برای گناه باشند. مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۹ آذر سال ۱۳۹۲ فرمودند:

«اسباب‌بازی رایج بچه‌های ما شده تفنگ. خب بابا! آمریکایی‌ها که پادرجد ما در این کارند، الآن بشیمان‌اند، دران درمانده‌اند که چه‌کار کنند. ما بچه‌های خودمان را که ال‌ک‌دولک بازی می‌کردند که تحرک داشت و خوب بود، گرگم به‌و‌ها بازی می‌کردند که کار بسیار خوبی بود و ورزش بود و بازی و سرگرمی بود، یا این چیزی که خود کشی می‌کنند و لی‌لی می‌کنند– بازی بچه‌های ما اینها بود– آورده‌ایم نشانه‌های پای اینترنت؛ نه تحرک جسمی دارند، نه تحرک روحی دارند و ذهنشان تسخیر شده به‌وسیله طرف مقابل. خب ببایید بازی تولید کنید، بازی ترویج کنید، همین بازی‌هایی که بنده حالا اسم آوردم و د‌ها از این قبیل بازی [که] بین بچه‌های ما از قدیم معمول بوده را ترویج کنید؛ [این] یکی از کارهاست. اینها را ترویج کنید. ما همه‌اش نباید نگاه کنیم، ببینیم که غربی‌ها از چه‌جور بازی‌ای حمایت می‌کنند. ما هم از همان بازی حمایت نکنیم.»

این بازی‌ها علاوه بر تسخیر ذهنی که دارند، باعث فراموشی بازی‌های سنتی می‌شوند. بازی‌های سنتی بر اساس کارهای گروهی انجام می‌شدند و دارای تحرک بودند. با کم شدن تحرک کودکان، ممکن است دچار جافی‌های مزمن بشوند. در کشورهای غربی،

اکثر افراد بین ۲۰ تا ۳۰ ساله اضافه وزن دارند و مشکلات جسمی و روانی ایجاد می‌شود و مقام معظم رهبری روی این مسأله در فضای مجازی تأکید دارند.

• جایگاه فضای مجازی در مدیریت آشوب‌های اخیر

در خصوص آشوب‌ها همه متفکران متفق‌القول هستند که فضای مجازی از جمله مهمات آشوب‌ها بوده است و اگر در این فضا حضور جدی‌تری داشتیم، شرایط به‌گونه دیگری بود. از سال گذشته که مقام معظم رهبری بحث جهاد تبیین را مطرح کردند، میزان آتش تپیه جبهه انقلاب در فضای مجازی به‌شدت افزایش پیدا کرد و احساس می‌کنیم که ایشان از یک سال قبل، بر اساس اطلاعاتی که به ایشان داده شده بود، می‌دانستند که در آینده نزدیک کشور به عنصر جهاد تبیین نیاز خواهد داشت. ایشان در پیامشان فرمودند: «فضای مجازی با همه مضراتی که دارد، می‌تواند مفید باشد». در این یک سال بچه‌های حزب‌اللهی در زمینه‌های دفاع از دست‌آوردهای انقلاب، تقابل با پهلوی، بزرگ غرب، ظرفیت‌های انقلاب برای امیدآفرینی و دیگر بحث‌ها وارد شدند. افرادی به‌دلیل کثرت مشاغل حقیقی، وارد فضای مجازی نمی‌شدند؛ اما به‌دلیل امثال امر مقام معظم رهبری، قسمتی از وقت خودشان را به فضای مجازی اختصاص دادند.

بنده عرض می‌کنم اگر هریک از ما تکفل هشت نفر از افراد نزدیک به خودمان را به عهده بگیریم، پروژه جهاد تبیین تمام خواهد شد، یعنی اگر ده درصد جمعیت این کار را انجام بدهد، می‌شود هشتاد میلیون نفر. بنابراین با عقبه یکساله جهاد تبیین، با اغتشاشات مواجه شدیم. در غیر این‌صورت به‌راحتی قادر به مقابله خواهیم بود. در ماجرای سال ۸۸ حرکت اغتشاشات تا این اندازه خشونت‌آمیز نبود و هشت ماه کشور در آشوب بود؛ اما در آشوب‌های اخیر با گذشت دو ماه موفق شده‌ایم تا حد بالایی از فضای مجازی استفاده کنیم و رصد‌ها انجام شد. بنابراین لازم است، اتفاقات خوب را هم ببینیم. با توجه به مشکلاتی که در فضای مجازی وجود دارد، نگرانی مقام معظم رهبری از مضرات فضای مجازی، بیشتر از منافع آن است. شبیه این مسأله در مورد موسیقی هم وجود دارد و مقام معظم رهبری، جنبه‌های سلبی موسیقی را بیشتر از جنبه‌های ایجابی آن دیدند. این درحالی است که ایشان کارهایی مانند سلام فرمانده را تشویق کردند و برای آن پیام دادند. ایشان دوست دارند، از ظرفیت موسیقی و سرود در جهت کمک به رشد معنوی و اخلاقی و معارف مردم استفاده شود؛ اما نسبت به آن دغدغه نیز دارند. در بحث فضای مجازی هم، مقام معظم رهبری و متدیان دغدغه دارند. مقام معظم رهبری در ۱۱ شهریور سال ۱۳۹۹ در دیدار با مسئولین آموزش و پرورش تأکید کردند: کاری کنید در فضای مجازی، بی‌بند و باری اخلاقی اتفاق نیفتد؛ چراکه از لحاظ اخلاقی بسیار خطرناک است. همچنین فرمودند: این فضا محسنان و عیوبی دارد؛ یکی از عیوب آن، مزوری شدن کودکان است. ایشان در تاریخ ۱۱ اردیبهشت سال ۱۳۹۸ نیز گفتند: دشمن در فضای مجازی آرایش جنگی به خود گرفته و در مقابل دشمنی که در مقابل ایران آرایش جنگی گرفته، ملت ایران باید آرایش مناسب بگیرد و خودش را در بخش‌های مختلف آماده کند. بی‌بند و باری، فقط شامل تصاویر مستهجن نیست؛ چالش‌هایی که گاه‌به‌گاه در فضای مجازی شکل می‌گیرد هم، بسیار اهمیت دارد. مانند چالش خودنمایی‌ها با داب اسمش‌ها و ... ؛ بسیاری از این چالش‌ها در جهت جذب دنبال‌کننده است و از هر روشی برای جذب فالور استفاده می‌شود. در این خصوص روی رابطه فرزندان با پدر و مادر و مانند آن کار می‌کنند که فرهنگ ایرانی ما را مورد هدف قرار می‌دهد.

گفت‌وگو و تنظیم: حمید کریمی

عمل کرده است. بی‌انصافی است که کسی بگوید: حوزه در تولید اندیشه و پژوهش کم‌کاری کرده است. حوزه علمیه کارهای وسیع قرآنی در زمینه‌های مختلف انجام داده؛ از جمله معارف قرآنی، تفسیری (تفسیر ترتیبی، موضوعی) و...؛ اما یک مشکل داریم و آن خلأ و عدم ارائه تولید اندیشه به مخاطب به زبان زمان است. این استاد حوزه علمیه قم بیان کرد: امروز رسانه‌های مختلف مخصوصاً پلتفرم‌ها شکل گرفته که خیلی مسئله مهمی است؛ بخش فارسی رادیو بی‌بی‌سی بعد از سال‌ها فعالیت، امروز تعطیل شد؛ یعنی حکمرانی رسانه‌ای تغییر پیدا کرده است؛ ما نباید به کتاب بسنده کنیم. باید اندیشه و کتاب را به رسانه‌های مدرن سیر دهیم تا مخاطب بتواند، به‌خصوص در فضای مجازی از این زبان جدید استفاده کند.

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در ادامه، به حضور نهادهای حوزوی در این نمایشگاه اشاره کرد و با انتقاد از تخصیص فضای کم برای این نهادها، بیان کرد: با توجه به اینکه فضای کمی در اختیار بخش حوزوی قرار دارد؛ اما در عرضه فعالیت‌های قرآنی حوزه‌های علمیه خواهران و برادران و مجموعه پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن دفتر تبلیغات اسلامی، توانسته‌اند به‌خوبی کارهای علمی و پژوهشی خود را در زمینه قرآنی به نمایش بگذارند.

حجت‌الاسلام والمسلمین خسروپناه در ادامه گفت: یک پیشنهاد به فعالان قرآنی حوزه علمیه دارم و آن اینکه مروری بر نمایشگاه داشته باشند که با چه زبانی می‌توان معارف ارزشمندی را که نوشته شده، نشر داد. وی افزود: حوزه علمیه در تولید اندیشه در چهار دهه انقلاب موفق

حجت‌الاسلام والمسلمین خسروپناه گفت: حکمرانی رسانه‌ای تغییر پیدا کرده است. ما نباید به کتاب بسنده کنیم. باید از اندیشه و کتاب به رسانه‌های مدرن سیر دهیم تا مخاطب بتواند، به‌خصوص در فضای مجازی از این زبان جدید استفاده کند.

به گزارش خبرگزاری حوزه در تهران، حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالحسین خسروپناه با حضور در نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم از بخش حوزوی بازدید کرد.

وی در حاشیه این بازدید در گفت‌وگو با خبرگزاری حوزه، به نمایشگاه اسمال اشاره کرد و گفت: ابتکارات نوینی در نمایشگاه اسمال انجام شده است؛ از جمله آموزش و پرورش که کارهای خلاقانه برای دانش‌آموزان انجام داده است.